

DOI: 10.5281/zenodo.22837864 · UDC: 615.371:616.921.5:316.64(478)

EVALUAREA BARIERELOR ȘI A FACTORILOR DETERMINANȚI AI VACCINĂRII ANTIGRIPALE ÎN GRUPURILE DE RISC PENTRU OPTIMIZAREA STRATEGIILOR DE IMUNIZARE

EVALUATING BARRIERS AND DRIVERS OF INFLUENZA VACCINATION IN HIGH-RISK GROUPS TO OPTIMIZE IMMUNIZATION STRATEGIES

Anna Punga, Irina Iaroslavțev, Marina Cîssa, Alina Druc, Oxana Constantinova

Agenția Națională pentru Sănătate Publică, Chișinău, Republica Moldova

REZUMAT

Obiective. Identificarea barierelor și a factorilor determinanți ai vaccinării antigripale în grupurile cu risc sporit este necesară pentru optimizarea strategiilor de imunizare. Studiul a urmărit evaluarea cunoștințelor, atitudinilor și practicilor privind vaccinarea antigripală sezonieră și identificarea principalelor motive asociate acceptării sau refuzului vaccinării în Republica Moldova.

Metode. A fost realizat un studiu transversal descriptiv în anul 2025, în cadrul Programului de Formare în Epidemiologia de Teren – Intermedie (FETP-I), Cohorta IV. Eșantionul pragmatic a inclus 220 de participanți selectați intenționat în șapte instituții medico-sanitare din municipiul Chișinău, pe baza profilului secțiilor și a listelor de pacienți pregătite de medicii din asistența medicală primară. Eligibilitatea pentru grupurile de risc a fost stabilită înaintea interviului. Caracteristicile auto-raportate se puteau suprapune: 148 de persoane au declarat boli cronice, 62 erau lucrători medicali, 66 aveau vârsta de 65 de ani și peste, iar 23 erau femei gravide. Datele au fost colectate prin interviuri față în față, utilizând un chestionar standardizat.

Rezultate. Dintre cei 208 respondenți cu statut vaccinal definit (răspuns «da» sau «nu»), 140 (67,3%) au raportat că au fost vaccinați antigripal cel puțin o dată la vârsta adultă, iar 68 (32,7%) nu au fost vaccinați. Statutul vaccinal a rămas necunoscut pentru 12 respondenți: 11 nu și-au amintit, iar unul a refuzat să răspundă. Proportia vaccinaților a fost cea mai mare în rândul lucrătorilor medicali (88,5%) și cea mai mică în rândul femeilor gravide (27,3%). Principalele bariere au fost percepția că vaccinarea nu este necesară (60,3%), teama de reacții adverse (26,5%) și teama de complicații (26,5%). Dintre cei 139 de respondenți vaccinați care au indicat motivele, 67,6% au menționat recomandarea medicului și 56,8% decizia personală.

Concluzii. Lucrătorii medicali au un rol esențial în influențarea deciziei de vaccinare. Sunt necesare activități de comunicare bazate pe dovezi și intervenții adaptate fiecărui grup de risc, cu accent pe explicarea necesității vaccinării, reducerea temerilor privind reacțiile adverse și complicațiile și consolidarea încrederii în vaccinare.

Cuvinte-cheie: gripă sezonieră, vaccinare antigripală, grupuri de risc, bariere vaccinale

ABSTRACT

Objectives. Identifying barriers and drivers of influenza vaccination among people at increased risk is necessary for optimizing immunization strategies. This study assessed knowledge, attitudes, and practices regarding seasonal influenza vaccination and identified the main factors associated with vaccine acceptance or refusal in the Republic of Moldova.

Methods. A descriptive cross-sectional study was conducted in 2025 within Cohort IV of the Field Epidemiology Training Program–Intermediate (FETP-I). The pragmatic sample included 220 participants purposively selected in seven healthcare institutions in Chișinău municipality, based on the profiles of participating departments and patient lists prepared by primary healthcare physicians. Risk-group eligibility was established before the interview. Self-reported risk characteristics could overlap: 148 people reported chronic diseases, 62 were healthcare workers, 66 were aged 65 years or older, and 23 were pregnant women. Data were collected through face-to-face interviews using a standardized questionnaire.

Results. Among 208 respondents with definitive vaccination status (a “yes” or “no” response), 140 (67.3%) reported having received seasonal influenza vaccination at least once in adulthood and 68 (32.7%) were unvaccinated. Vaccination status was unknown for 12 respondents: 11 did not remember and one declined to answer. Vaccination was highest

among healthcare workers (88.5%) and lowest among pregnant women (27.3%). The main barriers were the perception that vaccination was unnecessary (60.3%), fear of adverse events (26.5%), and fear of complications (26.5%). Among 139 vaccinated respondents who reported reasons, 67.6% cited physician recommendation and 56.8% personal decision.

Conclusions. Healthcare workers play an essential role in vaccination decisions. Evidence-based communication and interventions tailored to each priority group are needed, with emphasis on explaining the need for vaccination, addressing fears about adverse events and complications, and strengthening confidence in influenza vaccination.

Keywords: seasonal influenza, influenza vaccination, risk groups, vaccination barriers

Introducere

Gripa sezonieră reprezintă una dintre cele mai importante infecții respiratorii acute, asociată anual cu o povară semnificativă asupra sănătății publice. Potrivit Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), la nivel global sunt estimate anual aproximativ un miliard de cazuri de gripă, dintre care 3–5 milioane sunt forme severe, iar între 290.000 și 650.000 de decese sunt atribuite complicațiilor respiratorii asociate gripei [1]. Riscul de evoluție severă și deces este mai mare în rândul grupurilor vulnerabile, inclusiv al persoanelor cu boli cronice, femeilor gravide, persoanelor vârstnice și lucrătorilor medicali.

În Republica Moldova, infecțiile respiratorii virale acute, inclusiv gripa și infecțiile respiratorii acute severe (SARI), continuă să genereze anual o povară importantă asupra sistemului de sănătate. Supravegherea epidemiologică a gripei este realizată prin sistemele de supraveghere de rutină și santinelă, implementate la nivelul asistenței medicale primare și spitalicești [2]. În perioada 2020–2025, în Republica Moldova au fost raportate anual între 220.000 și 340.000 de cazuri de infecții respiratorii virale acute [3, 4].

În perioada 2020–2025, activitatea epidemică a gripei și a infecțiilor acute ale căilor respiratorii superioare (IACRS) a prezentat o tendință de intensificare după nivelurile reduse înregistrate în perioada pandemiei COVID-19. Cel mai mare număr de cazuri de IACRS a fost raportat în sezonul 2022–2023, când au fost înregistrate peste 287.000 de cazuri, cu depășirea pragurilor epidemice și menținerea unei intensități epidemice de nivel mediu. Activitatea gripală a atins nivelul **maxim în sezonul 2024–2025**, când în primele 20 de săptămâni ale anului 2025 au fost raportate peste 4.000 de cazuri de gripă. Totodată, în ultimii ani s-a observat o creștere a numărului de cazuri severe și a deceselor asociate gripei, de la absența deceselor raportate în sezoanele 2020–2021 și 2021–

2022 până la șase decese în sezonul 2024–2025. În sezonul 2024–2025, letalitatea a fost înregistrată preponderent la persoanele cu vârsta de 65 de ani și peste și la adulții de 30–64 de ani, ceea ce confirmă vulnerabilitatea grupurilor de risc [3, 4] (Figura 1).

Vaccinarea antigripală reprezintă cea mai eficientă măsură de prevenire a gripei și a complicațiilor acesteia [1, 5]. În Republica Moldova, vaccinarea antigripală este inclusă în Programul național de imunizări pentru anii 2023–2027 și este recomandată grupurilor cu risc sporit de îmbolnăvire [6]. Eficacitatea vaccinului variază în funcție de sezon, concordanța dintre tulpinile vaccinale și virusurile circulante, populația studiată și rezultatul evaluat; în sezoanele cu o concordanță bună, vaccinarea reduce cu aproximativ 40–60% riscul de gripă care necesită consultație medicală [5]. În sezonul gripal 2024–2025, au fost vaccinate 201.332 de persoane din grupurile cu risc sporit, reprezentând 99,5% din contingentul planificat. Vaccinul antigripal a fost procurat din fondul de profilaxie al Companiei Naționale de Asigurări în Medicină [3, 4].

Cu toate acestea, acoperirea vaccinală a variat considerabil între diferitele grupuri de risc. În sezonul 2024–2025, vaccinarea femeilor gravide a atins doar 9,7% din numărul planificat, comparativ cu 74,0% în rândul copiilor cu boli cronice și 79,0% în alte grupuri cu risc sporit [3, 4]. Aceste diferențe sugerează existența unor bariere specifice de acceptare și acces la vaccinare în anumite categorii populaționale. Conform recomandărilor OMS și ale Centrului European de Prevenire și Control al Bolilor (ECDC), acceptarea vaccinării este influențată de numeroși factori, precum nivelul de cunoștințe privind gripa și vaccinarea, percepția riscului de îmbolnăvire, încrederea în sistemul de sănătate și în lucrătorii medicali, accesibilitatea serviciilor și calitatea comunicării informațiilor despre vaccinare [7, 8]. În Republica Moldova, datele privind acești determinanți sunt limitate, în special în

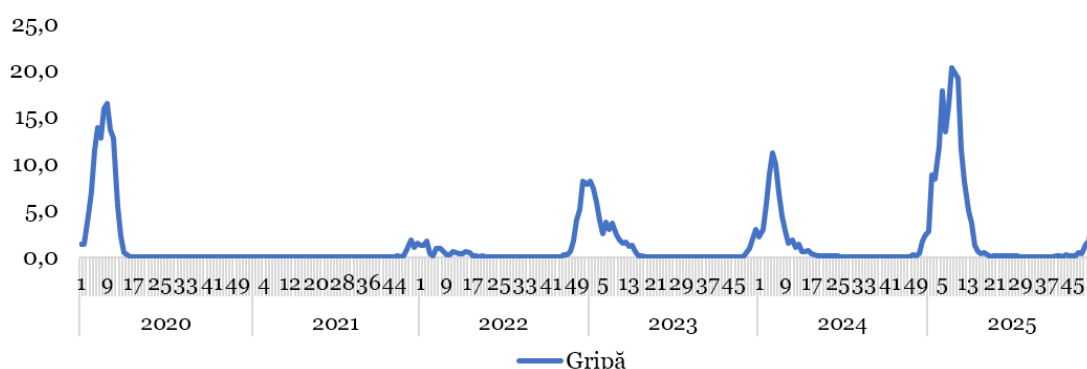

Figura 1. Dinamica săptămânală a gripei în Republica Moldova, 2020–2025 [4]

rândul grupurilor prioritare de risc.

Creșterea incidenței gripei în ultimele sezoane, în special pe fondul circulației predominante a virusurilor gripale de tip A, precum și majorarea numărului de forme severe și a deceselor asociate gripei, evidențiază necesitatea consolidării măsurilor de prevenire în rândul populațiilor vulnerabile. În același timp, lipsa unor strategii sustenabile de comunicare și existența unor rezerve privind vaccinarea antigripală în rândul populației constituie provocări suplimentare pentru atingerea unor niveluri optime de acoperire vaccinală.

În acest context, evaluarea barierelor și a factorilor determinanți ai vaccinării antigripale este esențială pentru fundamentarea intervențiilor de sănătate publică, optimizarea strategiilor de imunizare și creșterea acoperirii vaccinale în rândul populației cu risc sporit.

Scop. Evaluarea barierelor și a factorilor determinanți ai vaccinării antigripale în rândul grupurilor cu risc sporit recrutate din instituțiile medico-sanitare selectate din municipiul Chișinău.

Materiale și metode

A fost realizat un studiu transversal descriptiv privind cunoștințele, atitudinile și practicile referitoare la vaccinarea antigripală în rândul grupurilor cu risc sporit din Republica Moldova. Studiul a fost desfășurat în anul 2025 în cadrul Programului de Formare în Epidemiologia de Teren – Intermedie (FETP-I), Cohorta IV, conform protocolului de studiu [9].

Populația țintă a inclus lucrători medicali, femei gravide, persoane cu boli cronice și persoane cu vârsta de 65 de ani și peste. Municipiul Chișinău și instituțiile participante au fost selectate intenționat, conform protocolului, în funcție de accesul la grupurile vizate, numărul populației deservite, fluxul de pacienți și disponibilitatea serviciilor relevante. Studiul s-a desfășurat în cinci instituții de asistență medicală primară — AMT Botanica, AMT Buiucani, AMT Centru, AMT Ciocana și AMT Râșcani — și în două instituții spitalicești republicane: IMSP Institutul de Cardiologie și IMSP Spitalul Clinic Republican „Timofei Moșneaga”.

Selecția participanților a fost neprobabilistică și intenționată. În spitalele de profil și în secțiile specializate au fost abordați pacienți internați sau consultați pentru afecțiunile corespunzătoare grupurilor vizate. În instituțiile de asistență medicală primară, medicii au pregătit liste de pacienți care îndeplineau criteriile grupurilor de risc; femeile gravide au fost abordate în timpul consultațiilor la medicul de familie sau la medicul obstetrician-ginecolog, iar persoanele cu vârsta de 65 de ani și peste în timpul vizitelor la serviciile medicale. Lucrătorii medicali au fost identificați pe baza listelor furnizate de administrația instituțiilor. Astfel, apartenența la grupul de risc a fost stabilită la recrutare din profilul clinic și evidențele instituției, nu exclusiv din răspunsul ulterior al participantului la chestionar. Conform protocolului, dimensiunea maximă planificată era de până la 250 de respondenți pentru fiecare țară, în funcție de resursele disponibile; nu a fost efectuat un

calcul probabilistic al dimensiunii eșantionului.

Au fost eligibile persoanele cu vârsta de 18 ani și peste, identificate la recrutare ca aparținând cel puțin unuia dintre grupurile de studiu, prezente într-o instituție participantă în perioada colectării datelor, capabile să comunice în limba utilizată pentru interviu și care au acceptat voluntar participarea. Au fost excluse persoanele care nu îndeplineau criteriile de includere, refuzau consimțământul sau nu puteau comunica cu intervievatorul. Toți cei 220 de participanți intervievați au fost menținuți în analiza generală, deoarece eligibilitatea fusese confirmată înaintea interviului prin profilul secției sau listele pregătite de personalul medical.

Colectarea datelor a fost realizată prin interviuri față în față, fără înregistrare audio sau video, utilizând un chestionar standardizat. Instrumentul a inclus întrebări despre caracteristicile socio-demografice, cunoștințele privind gripa și vaccinarea, atitudinile, experiența anterioară de vaccinare, motivele acceptării sau refuzului și sursele de informare. Înaintea fiecărui interviu au fost explicate scopul și procedurile studiului, caracterul voluntar al participării, confidențialitatea și dreptul de a refuza sau de a se retrage fără consecințe. Interviuul nu a fost început fără acordul participantului. Consimțământul informat scris a fost obținut prin semnarea formularului în două exemplare, unul fiind oferit participantului, iar celălalt păstrat de investigatorul principal.

Studiul a fost aprobat de Comitetul Național de Expertiză Etică a Studiului Clinic (CNEESC), care a emis opinia favorabilă nr. 2024 din 29.10.2025 (CNEESC/2024/29.10.2025).

Datele au fost colectate prin platforma KoboToolbox, exportate și prelucrate cu Microsoft Excel și Epi Info™ 7 [9]. Analiza descriptivă a inclus frecvențe absolute și relative. Caracteristicile grupurilor de risc din tabel au fost bazate pe răspunsurile la chestionar și nu au fost tratate ca reciproc exclusive, deoarece un respondent putea aparține concomitent mai multor categorii. Pentru 25 de participanți, niciuna dintre cele patru caracteristici nu a fost auto-raportată în chestionar; aceștia au fost menținuți în analiza generală deoarece eligibilitatea fusese stabilită la recrutare, însă nu au fost incluși în comparațiile specifice unei categorii auto-raportate. Pentru statutul vaccinal, numai răspunsurile «da» și «nu» au fost incluse în numitorul proporțiilor de vaccinați și nevaccinați; răspunsurile «nu-mi amintesc» și «nu doresc să răspund» au fost raportate separat. Pentru întrebările cu răspuns multiplu, procentele au fost calculate din numărul respondenților eligibili pentru întrebarea respectivă, astfel că suma procentelor putea depăși 100%. Confidențialitatea datelor a fost asigurată în toate etapele cercetării.

Rezultate și discuții

În analiza generală au fost incluși toți cei 220 de participanți recrutați din grupurile de risc. Caracteristicile auto-raportate se suprapuneau: 148 (67,3%) au declarat boli cronice, 62 (28,2%) erau lucrători medicali, 66 (30,0%) aveau vârsta de 65 de ani și peste, iar 23 (10,5%) erau femei gravide. Pentru

25 (11,4%) de participanți, niciuna dintre aceste caracteristici nu a fost consemnată prin auto-raportare în chestionar, deși eligibilitatea fusese stabilită înaintea interviului pe baza profilului clinic al secției sau a listelor pregătite de personalul medical (Tabelul 1).

Tabelul 1. Caracteristicile de risc auto-raportate de participanți, N=220

Caracteristică de risc	n	%
Persoane adulte cu boli cronice	148	67,3
Lucrători medicali	62	28,2
Persoane cu vârsta ≥65 de ani	66	30,0
Femei gravide	23	10,5
Niciun criteriu auto-raportat	25	11,4

Notă: Categoriile auto-raportate se pot suprapune. Cei 25 fără criteriu auto-raportat au fost recrutați ca eligibili pe baza profilului clinic sau a listelor personalului medical.

Din totalul de 220 de respondenți, 208 au oferit un răspuns definit privind vaccinarea: 140 (67,3%) au raportat că au fost vaccinați antigripal la vârsta adultă, iar 68 (32,7%) au răspuns că nu au fost vaccinați. Pentru 12 respondenți statutul a rămas necunoscut: 11 au răspuns «nu-mi amintesc», iar unul «nu doresc să răspund». În rândul participanților cu statut definit

din fiecare categorie auto-raportată, proporția vaccinaților a fost cea mai mare la lucrătorii medicali — 54/61 (88,5%) — și cea mai redusă la femeile gravide — 6/22 (27,3%). Pentru persoanele cu boli cronice proporția a fost 102/137 (74,5%), iar pentru cele cu vârsta de 65 de ani și peste, 47/65 (72,3%). Dintre cei 140 de respondenți vaccinați, 57 (40,7%) aveau 45–64 de ani, iar 47 (33,6%) aveau cel puțin 65 de ani (Figura 2).

Nivelul de cunoștințe privind gripa sezonieră și vaccinarea antigripală a fost mai înalt în rândul respondenților vaccinați. Dintre aceștia, 133/140 (95,0%) au declarat că știu ce este gripa sezonieră, 139/140 (99,3%) cunoșteau existența vaccinului antigripal și 121/140 (86,4%) știau că vaccinarea le-a fost recomandată. În rândul celor 68 de respondenți nevaccinați, proporțiile corespunzătoare au fost 86,8% (59/68), 88,2% (60/68) și 30,9% (21/68).

Analiza atitudinilor în întregul eșantion (N=220) a arătat că 46 (20,9%) considerau vaccinul puțin sigur sau deloc sigur pentru propria persoană, 41 (18,6%) apreciau că vaccinul oferă protecție redusă sau nicio protecție împotriva bolii, iar 61 (27,7%) considerau vaccinul puțin sigur sau deloc sigur pentru viitorul copil al unei femei gravide. Dintre cei 40 de respondenți care au răspuns la întrebarea cu răspuns multiplu privind motivele percepției de nesiguranță, 20 (50,0%) au menționat neîncrederea în producător, 17 (42,5%) teama de reacții adverse și 15 (37,5%) neîncrederea în sistemul de sănătate.

Nivelul de încredere în sistemul de sănătate și în lucrătorii

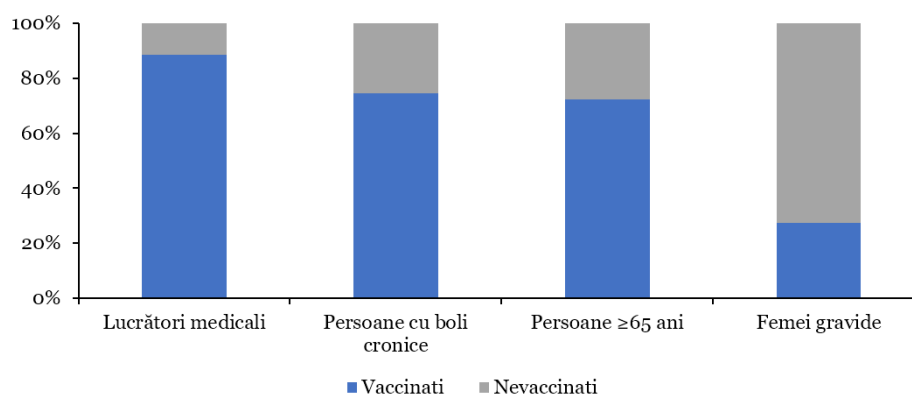

Figura 2. Proportia persoanelor vaccinate și nevaccinate în fiecare categorie de risc, calculată în rândul respondenților cu statut vaccinal definit (numitor specific categoriei; categoriile se pot suprapune).

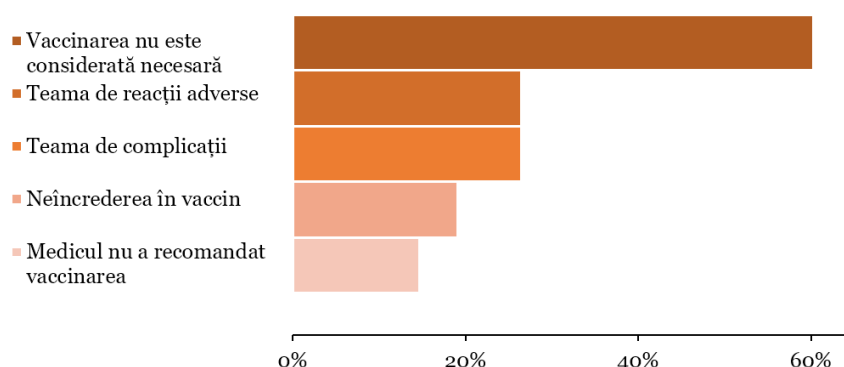

Figura 3. Principalele bariere ale nevaccinării în rândul respondenților nevaccinați (răspuns multiplu, N=68)

medicali a fost ridicat în rândul persoanelor vaccinate: 128/140 (91,4%) au raportat încredere mare sau moderată în sistemul de sănătate, iar 136/140 (97,1%) în lucrătorii medicali care efectuează vaccinarea. În rândul persoanelor nevaccinate, proporțiile au fost de 50/68 (73,5%) și, respectiv, 53/68 (77,9%). La întrebarea cu răspuns multiplu despre motivele nevaccinării, principalele bariere au fost percepția că vaccinarea nu este necesară — 41/68 (60,3%), teama de reacții adverse — 18/68 (26,5%), teama de complicații — 18/68 (26,5%) și neîncrederea în vaccin — 13/68 (19,1%) (Figura 3).

Dintre cei 139 de respondenți vaccinați care au indicat motivele vaccinării (răspuns multiplu), 94 (67,6%) au menționat recomandarea medicului, iar 79 (56,8%) decizia personală. La întrebarea distinctă privind factorii care influențează decizia de vaccinare, adresată tuturor celor 140 de respondenți vaccinați, 115 (82,1%) au selectat recomandarea medicului și 77 (55,0%) experiența personală (Figura 4).

Lucrătorii medicali au reprezentat sursa de informare menționată cel mai frecvent de respondenții nevaccinați: 39/68 (57,4%) au indicat că au încredere în medic sau asistentul medical, iar 37/68 (54,4%) au selectat propria opinie ori experiență personală. Mass-media a fost menționată de 8/68 (11,8%), rudele de 7/68 (10,3%), iar internetul/rețelele sociale de 6/68 (8,8%) (Figura 5).

Limitări

Statutul vaccinal și celelalte răspunsuri din chestionar au fost auto-raportate, ceea ce poate conduce la erori de rememorare, subraportare sau clasificare și la răspunsuri influențate de dezirabilitatea socială. Pentru 12 participanți statutul vaccinal nu a putut fi clasificat drept vaccinat sau nevaccinat. La unele întrebări de urmărire au existat non-răspunsuri, iar procentele au fost calculate folosind numitorul valid indicat în text.

Eșantionarea a fost intenționată și neprobabilistică, fără calcul statistic al dimensiunii eşantionului. Studiul a fost realizat exclusiv în șapte instituții medico-sanitare din municipiul Chișinău, selectate pe criterii operaționale și de accesibilitate; prin urmare, rezultatele nu sunt reprezentative pentru municipiul Chișinău sau pentru întreaga Republică Moldova. Deși eligibilitatea a fost stabilită la recrutare pe baza profilului clinic și a listelor pregătite de personalul medical, 25 de participanți nu au auto-raportat în chestionar niciuna dintre cele patru caracteristici de risc. Deoarece variabila separată privind grupul de recrutare nu a fost inclusă în exportul Kobo, acești participanți nu au putut fi atribuiți unei categorii auto-raportate în analizele pe grupuri. Categoriile de risc s-au suprapus, iar dimensiunea redusă a unor subgrupuri, în special a femeilor gravide, limitează comparațiile între categorii.

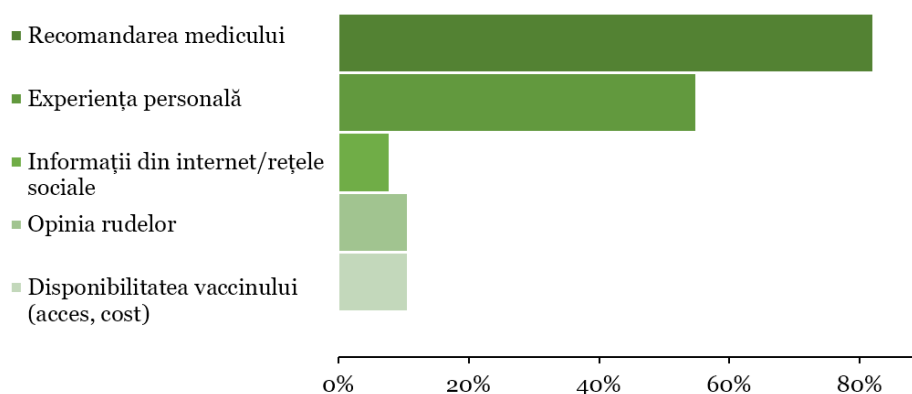

Figura 4. Principalii factori care au influențat decizia de vaccinare în rândul respondenților vaccinați (răspuns multiplu, N=140)

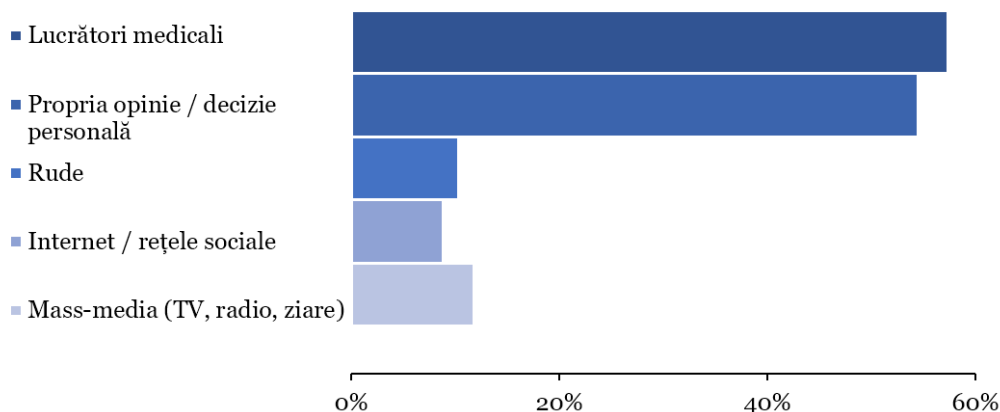

Figura 5. Sursele considerate de încredere de către respondenții nevaccinați (răspuns multiplu, N=68)

Concluzii

1. Nivelul de cunoștințe privind gripa sezonieră și vaccinarea antigripală a fost ridicat în rândul grupurilor de risc investigate, însă acesta nu a coincis întotdeauna cu acceptarea vaccinării.

2. Percepția că vaccinarea nu este necesară, teama de reacții adverse și teama de complicații au constituit barierele raportate cel mai frecvent și trebuie abordate prin comunicare consecventă, adaptată fiecărui grup de risc.

3. Recomandarea lucrătorului medical a constituit unul dintre cei mai importanți factori asociați acceptării vaccinării antigripale, evidențiind rolul esențial al personalului medical în promovarea vaccinării și comunicarea riscurilor.

4. Pentru creșterea acoperirii vaccinale, intervențiile de sănătate publică trebuie să fie adaptate specificului fiecărui grup de risc și să abordeze principalele bariere identificate, cu accent pe creșterea încrederii în vaccin și pe promovarea beneficiilor vaccinării, în special în rândul grupurilor cu nivel redus de acceptare, precum femeile gravide.

Bibliografie

1. World Health Organization. Influenza (seasonal). Updated February 28, 2025. Accessed August 26, 2026. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/influenza-%28seasonal%29>
2. Spînu C, Pînzaru I, Gheorghită Ș, et al. Gripa: măsuri de supraveghere, control și răspuns. Tipografia AȘM; 2017.
3. Agenția Națională pentru Sănătate Publică, DSEGIRVA. Note informative săptămânale și lunare privind situația epidemiologică prin gripă, IACRS și SARI în Republica Moldova. ANSP; 2020–2025.
4. Agenția Națională pentru Sănătate Publică, DSEGIRVA. Rapoarte anuale privind supravegherea gripei, IACRS și SARI în Republica Moldova. ANSP; 2020–2025.
5. Centers for Disease Control and Prevention. Benefits of Flu Vaccination. Updated May 28, 2026. Accessed August 26, 2026. <https://www.cdc.gov/flu-vaccines-work/benefits/index.html>
6. Guvernul Republicii Moldova. Hotărârea Guvernului nr. 211 din 5 aprilie 2023 cu privire la aprobarea Programului național de imunizări pentru anii 2023–2027. 2023. Accessed August 26, 2026. https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=136969&lang=ro
7. European Centre for Disease Prevention and Control. Survey report on national seasonal influenza vaccination recommendations and coverage rates in EU/EEA countries, 2024/25. Published November 17, 2025. Accessed August 26, 2026. <https://www.ecdc.europa.eu/en/publications-data/survey-report-national-seasonal-influenza-vaccination-recommendations-and>
8. World Health Organization. Behavioural and Social Drivers of Vaccination: Tools and Practical Guidance for Achieving High Uptake. World Health Organization; 2022. Accessed August 26, 2026. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240049680>
9. Field Epidemiology Training Program–Intermediate. Identification of Barriers and Drivers for Influenza Vaccination in At-Risk Groups in Moldova, Armenia and Ukraine: Study Protocol. 2025.

Recepționat – 01.08.2026, Acceptat pentru publicare – 18.09.2026

Autor corespondent: Anna Punga, punga.ann@gmail.com

Declarația de conflict de interese: Autorii declară că nu există conflicte de interese.

Declarația de finanțare: Studiul a beneficiat de finanțare externă în cadrul Programului de Formare în Epidemiologia de Teren – Intermediate (FETP-I), Cohorta IV.

Declarația de etică: Studiul a fost aprobat de Comitetul Național de Expertiză Etică a Studiului Clinic (CNEESC), opinia favorabilă nr. 2024 din 29.10.2025 (CNEESC/2024/29.10.2025). Consimțământul informat scris a fost obținut înaintea fiecărui interviu.

Contribuția autorilor: Toți autorii au contribuit la conceperea lucrării, analiza și interpretarea datelor, redactarea sau revizuirea critică a manuscrisului și au aprobat versiunea finală.

Citare: Punga A, Iaroslavțev I, Cîssa M, Druc A, Constantinova O. Evaluarea barierelor și a factorilor determinanți ai vaccinării antigripale în grupurile de risc pentru optimizarea strategiilor de imunizare [Evaluating barriers and drivers of influenza vaccination in high-risk groups to optimize immunization strategies]. *Arta Medica*. 2026;100(3):e2026350 doi: 10.5281/zenodo.22837864